

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

amis

BILTEN

29 – 2007 **Živa stoka**

AGRARNI MARKETIŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

18. jul 2007. Vol. 2, Broj 29 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Balansiranje obroka za krave	8-10

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

I ove nedjelje ponuda stoke na stočnim pijacama i na farmama u Crnoj Gori je na standardnom nivou za ovo doba godine. Najbolja je ponuda jagnjadi i teladi kojih je bilo na svim pijacama dok je, i dalje, najslabija ponuda priplodnih grla u govedarstvu.

Kada je riječ o cijenama, nema bitnijih promjena u odnosu na prethodnu nedjelju.

Berane

Bitnijih promjena na stočnoj pijaci u Beranama nije bilo ni ove sedmice.

Dobra ponuda je bila kod kategorija teladi, jagnjadi, prasadi i priplodnih krava (meleza). Cjenovni trend je ostao na istom nivou, a ponuda kod pojedinih kategorija, prvenstveno se odnosi na junice i priplodne krave u čistoj rasi, ne zadovoljava tražnju.

Nikšić

Ove nedjelje u Nikšiću bilježimo porast cijene prasadi, tako da maksimalna cijena dostiže 3,3€. Najniža cijena je 2,7€, a to su prasići iz uvoza. Došlo je i do blagog pada cijene jagnjadi, što je i očekivano za ovaj period.

Na stočnoj pijaci, kao ni prošle nedjelje, nije bilo ponude.

Podgorica

Zbog velikih tropskih vrućina ponuda i tražnja na podgoričkoj stočnoj pijaci bila je veoma mala, tako da se prodaja obavila do jedanaest sati kada se pijaca zatvorila. U ponudi je najviše bilo prasadi čija se cijena kretala približno prošlim pazarima. Jagnjadi i šilježi bilo je veoma malo.

Bijelo Polje

Na stočnim pijacama u Bijelom Polju u toku ove sedmice zabilježena je rekordna ponuda jagnjadi, najveća u toku ove sezone. Njihove cijene su zadržale prošlonedjeljni nivo.

Ponuda i cijene ostalih vrsta i kategorija su ostale nepromjenjene.

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 12 - 18. 7. 2007. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.60 (2.60-2.60)	2.70 (2.60-2.80)	~	2.70 (2.60-2.70)	~	2.67 (2.60-2.70)
2	Telad 80-160 kg kg	2.85 (2.70-3.00)	2.50 (2.40-2.60)	2.30 (2.20-2.50)	2.75 (2.60-3.00)	2.60 (2.40-2.65)	2.50 (2.40-2.70)	2.58 (2.45-2.74)
3	Junad do 300 kg SIM kg	~	~	1.70 (1.60-1.75)	~	~	~	1.70 (1.60-1.75)
4	Junad do 300 kg kg	2.00 (1.80-2.40)	~	1.60 (1.50-1.65)	1.95 (1.80-2.20)	1.70 (1.60-1.85)	~	1.81 (1.68-2.03)
5	Junad preko 300 kg kg	1.70 (1.60-1.80)	1.50 (1.50-1.50)	~	1.60 (1.50-1.80)	~	~	1.60 (1.53-1.70)
6	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	1.05 (0.90-1.20)	~	~	~	1.13 (1.05-1.20)
7	Krave za klanje kg	0.90 (0.90-1.20)	1.00 (0.90-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.10)	1.00 (0.90-1.10)	0.70 (0.70-0.80)	0.90 (0.83-1.05)
8	Prasad kg	~	2.00 (2.00-2.00)	2.60 (2.50-2.65)	3.00 (2.70-3.30)	~	2.40 (2.30-2.50)	2.50 (2.38-2.61)
9	Jagnjad kg	2.40 (2.30-2.50)	2.20 (2.10-2.30)	2.10 (2.00-2.15)	2.45 (2.30-2.60)	2.10 (2.00-2.20)	2.40 (2.30-2.60)	2.28 (2.17-2.39)
10	Šilježad kg	~	~	~	~	~	2.30 (2.20-2.40)	2.30 (2.20-2.40)
11	Ovce za klanje kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	~	2.10 (1.90-2.30)	2.05 (1.95-2.15)
12	Jarad kg	3.00 (2.80-3.00)	2.10 (2.00-2.30)	2.20 (2.10-2.25)	2.70 (2.60-2.80)	~	2.40 (2.20-2.50)	2.48 (2.34-2.57)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
13	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (90.00-120.00)	~	100.00 (80.00-120.00)	~	~	100.00 (85.00-120.00)
14	Priplodne koze grlo	~	70.00 (50.00-80.00)	~	90.00 (80.00-100.00)	~	~	80.00 (65.00-90.00)
15	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,100.00 (800.00-1,300.00)	~	~	1,100.00 (800.00-1,300.00)
16	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	950.00 (800.00-1,000.00)	~	950.00 (800.00-1,000.00)
17	Priplodne junice Melez grlo	~	~	650.00 (550.00-700.00)	~	~	~	650.00 (550.00-700.00)
18	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,200.00 (900.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (900.00-1,400.00)
19	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,000.00 (950.00-1,100.00)	~	1,000.00 (950.00-1,100.00)
20	Priplodne krave Melez grlo	~	800.00 (600.00-1,200.00)	700.00 (550.00-900.00)	600.00 (400.00-800.00)	~	640.00 (640.00-720.00)	685.00 (547.50-905.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 9-15.7.2007. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija													Vojvodina						Dominantna cena Srbija		
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin			
Dviske	sve		140	150	110	140	150	150	140	150	150	140	150	150	140	150	140	150	150	140	150	140	150	140
Jagnjad	sve		160	---	130	150	160	180	180	180	200	200	150	180	150	180	180	180	160	190	180	180	190	180
Jarići	sve		160	140	140	130	150	150	150	150	160	160	130	150	120	160	170	170	120	150	160	170	120	150
Junad	do 300 kg	HL	---	---	110	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	105	---	---	---	---	---	---
Junad	do 300 kg	SM	---	120	120	120	115	130	130	115	---	---	---	130	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	>480 kg	sve	---	---	120	110	---	120	120	---	---	---	---	120	110	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Koze	sve		80	---	80	90	90	---	---	---	---	---	85	70	70	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Krave za klanje	HL		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Krave za klanje	SM		---	70	80	82	75	80	80	75	---	---	---	75	60	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Krmače za klanje	>130 kg	sve	65	150	55	---	45	---	---	50	55	---	55	---	60	---	---	---	60	---	---	---	---	---
Ovca	sve		110	100	110	100	120	90	90	100	100	100	100	---	90	---	---	---	90	---	---	---	---	---
Ovnovi za priplod	sve		140	120	120	120	150	---	---	110	110	110	110	120	110	---	---	---	150	---	---	---	---	---
Prasad do 15 kg	sve		100	100	80	---	95	100	110	70	75	75	100	100	100	---	---	---	100	---	---	---	---	---
Prasad do 25 kg	sve		90	90	80	90	80	90	90	65	70	70	100	90	90	---	---	---	100	---	---	---	---	---
Priplodne junice	sve		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave	HL		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)	SM		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Šilježad	sve		140	---	120	130	145	150	---	150	130	---	---	---	---	---	---	---	130	---	---	---	---	---
Telad	80-160 kg	HL	---	---	180	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Telad	80-160 kg	SM	240	220	240	230	240	220	190	200	---	---	---	210	200	---	---	---	250	---	---	---	---	---
Tovljenici	80-130 kg	sve	80	70	70	70	75	70	---	65	70	75	70	75	70	---	---	---	75	---	---	---	---	---
Tovljenici	>130 kg	sve	70	70	60	55	---	60	---	50	65	80	70	80	70	---	---	---	65	---	---	---	---	---

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 81 dinar)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 09.07.2007. do 15.07.2007.

(28.tj.2007.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 25.06.2007. do 01.07.2007.

(26.tj.2007.god.)

Hrvatska

Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	21.00	0.00
	2.Max	30.00	0.00
	Prosjek	24.84	0.06
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	24.00	0.00
	2.Max	26.00	1.00
	Prosjek	25.00	0.50
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	12.00	-0.50
	Prosjek	10.93	-0.04
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	11.00	1.00
	Prosjek	10.50	0.50
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	11.00	0.00
	2.Max	15.00	-2.00
	Prosjek	12.16	0.01
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	11.00	0.00
	2.Max	12.00	0.00
	Prosjek	11.50	0.00
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4.00	0.00
	2.Max	10.00	0.00
	Prosjek	5.81	0.28
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	15.00	-1.40
	Prosjek	11.92	-0.02
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7.00	0.00
	2.Max	11.00	-1.00
	Prosjek	8.59	0.26
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	6.00	1.00
	2.Max	6.00	0.00
	Prosjek	6.00	0.25
janjad-lambs .	1.Min	18.00	0.00
	2.Max	28.00	0.00
	Prosjek	22.58	-0.35
jare-kid goat .	1.Min	18.00	0.00
	2.Max	25.00	0.00
	Prosjek	20.28	0.51
ždrijebe-foal .	1.Min	12.00	0.00
	2.Max	13.00	0.00
	Prosjek	12.50	0.00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE **CENE STOKE ZA KLANJE U EU** Datum

Direction générale de l'Agriculture

od: 02.07.07

D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture

do: 08.07.07

CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE

**PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES
MARKET PRICES - MEMBER STATES**

(EURO/100kg P.C/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednj nedelje			
Junad U2	297,6	2619	300,2	2713	419,9	328,7	304,0	282,6	343,8	280,3	283,2	238,7	355,8	209,0	286,0	257,4	275,2	295,2	321,4	-3,39												
Junad U3	277,5	253,9	298,3	269,2	409,3	317,5	291,0	284,2	335,1	281,2	284,1	240,9	349,7	284,9	276,2	293,7	303,0	-1,24														
Junad R2	270,1	254,1	285,2	267,1	405,1	355,7	268,0	275,6	314,1	263,0	276,8	226,7	344,3	278,7	256,0	325,4	264,8	283,3	299,8	-3,31												
Junad R3	245,2	258,2	287,4	262,9	406,3	293,1	263,0	278,7	321,8	274,8	284,8	272,5	358,3	268,8	275,6	228,1	340,5	203,2	281,9	262,9	323,3	269,8	284,8	280,9	-0,04							
Junad O2	227,4	222,2	233,0	276,4	235,4	211,7	377,5	244,0	257,2	260,5	279,2	263,5	187,5	254,8	239,9	358,3	244,9	255,8	222,6	333,9	200,4	254,9	246,4	268,0	253,6	269,0	250,6	-0,82				
Junad O3	218	289	252,4	264,1	235,8	282,9	381,4	263,7	239,0	262,9	251,0	279,2	265,4	287,8	243,6	358,3	248,2	260,6	224,8	329,7	201,9	260,4	226,9	274,8	260,0	266,6	250,6	-0,50				
Junad	272,0	2213	250,9	274,4	256,8	210	393,5	306,4	274,6	276,7	328,3	279,2	264,4	287,4	309,3	241,2	358,3	258,5	279,1	226,0	343,0	202,4	277,1	252,2	274,5	261,6	277,3	287,4	-1,60			
Bikovi R3	236,2	2713	238,7	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	-1,69		
Bikovi	236,2	2713	238,7	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	237,0	2313	-1,69		
Goveda U2	255,3	209,6	256,7	243,0	174,8	198,7	312,0	229,7	282,2	309,0	209,7	220,1	189,9	294,8	197,3	242,9	226,0	202,0	218,1	150,4	182,6	168,2	249,1	245,8	261,3	262,5	285,2	307,4	0,44			
Goveda U3	242,6	207,0	249,9	246,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	230,5	252,6	297,0	0,18	
Goveda U4	221,9	166,2	166,0	165,4	181,1	141,8	175,2	182,4	261,0	209,3	200,9	133,2	150,5	251,3	196,6	214,5	203,6	181,8	204,2	152,6	155,5	187,3	225,9	213,7	208,4	208,4	208,4	208,4	208,4	208,4	-1,04	
Goveda R3	215,9	168,7	189,5	222,3	229,2	132,1	175,4	175,8	266,0	280,2	202,7	130,6	160,6	238,5	202,1	225,9	204,3	182,6	189,4	156,5	163,6	179,6	188,2	228,1	217,0	225,8	288,0	288,0	288,0	288,0	0,33	
Goveda R4	207,2	187,3	216,6	234,9	137,9	155,7	257,0	221,9	134,2	157,8	199,5	229,7	242,8	188,3	147,5	165,6	175,2	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	172,4	0,18	
Goveda P2	186,5	166,9	163,3	164,3	176,2	125,9	124,9	142,9	218,0	181,2	167,0	154,1	127,0	157,9	230,0	185,1	183,2	186,0	165,3	176,5	146,9	148,8	139,4	161,7	180,9	169,0	176,9	176,9	176,9	176,9	0,34	
Goveda P3	175,9	165,9	144,5	166,7	191,1	128,8	96,9	150,1	243,0	247,7	177,9	154,1	132,8	164,7	228,2	171,2	200,9	187,1	173,5	141,1	128,2	141,8	159,3	209,8	183,1	205,6	205,6	205,6	205,6	205,6	0,11	
Krave	212,2	187,0	188,6	190,0	221,6	298,8	164,4	175,0	265,8	256,6	183,9	154,1	160,7	159,3	253,3	187,0	220,1	218,0	212,8	188,6	183,7	160,1	180,1	178,8	166,3	211,9	209,7	218,3	218,3	0,18		
Junice U2	317,0	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	295,3	324,0	-5,38	
Junice U3	297,0	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	285,9	342,4	-3,28	
Junice R2	254,0	213,8	285,6	285,4	292,1	329,0	281,5	379,6	292,1	329,0	281,5	379,6	292,1	329,0	281,5	379,6	292,1	329,0	281,5	379,6	292,1	329,0	281,5	379,6	292,1	329,0	281,5	379,6	292,1	329,0	281,5	-4,47
Junice R3	239,0	213,4	308,4	277,8	405,0	335,0	330,0	282,4	384,1	181,1	312,0	287,2	267,4	274,0	207,3	166,4	260,7	258,9	300,3	308,7	0,4											
Junice R4	207,5	320,4	270,8	260,1	308,0	283,3	196,4	236,6	222,1	195,1	387,2	266,4	264,0	263,1	232,4	242,3	195,0	335,7	166,7	219,4	187,5	246,2	218,9	280,5	240,5	240,5	240,5	240,5	240,5	240,5	1,93	
Junice O2	201,1	265,5	232,5	232,5	181,2	367,2	276,0	279,0	267,2	236,9	239,8	145,7	178,6	248,4	212,3	236,6	200,7	171,5	252,0	187,3	241,5	247,5	285,2	248,9	0,48							
Junice O3	196,2	263,8	234,4	199,4	235,0	272,0	267,5	239,8	147,8	194,0	202,9	181,5	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	185,4	0,48
Junice O4	277,8	206,5	286,0	259,2	300,0	383,0	320,6	342,8	277,6	386,8	239,8	198,8	175,1	305,0	220,5	293,5	262,4	274,0	203,1	351,2	170,9	252,6	188,4	236,3	247,2	294,1	303,7	303,7	303,7	-1,02		
Polučke	235,7	208,0	217,6	240,1	242,3	172,6	356,1	289,3	279,5	262,2	313,2	233,0	148,3	176,2	285,9	205,2	296,0	221,9	258,9	208,2	306,0	166,1	242,5	206,8	233,0	241,3	274,3	265,4	265,4	-0,82		
Promena poslednje nedelje	-1,6	-4,7	-3,1	-4,5	0,4	6,6	1,8	-3,3	3,1	-2,1	-3,2	-0,1	-1,0	1,5	5,3	0,3	-7,3	-1,5	-0,4	-0,3	-4,3	5,1	-0,2	0,7	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,82		

Izvor: EU Komisija

BALANSIRANJE OBROKA ZA KRAVE

Dnevni obrok treba da bude količinski dovoljan, dobro izbalansiran, raznovrstan i ukusan, dovoljno kabast i probavljiv, da

ne sadrži štetene materije i da je ekonomičan.

Hranljive materije koje se obezbjeđuju dnevnim obrokom treba da zadovolje:

1. Potrebe za održavanje (odvijanje osnovnih životnih funkcija, uzimanje i varenje hrane, minimalno kretanje)
2. Potrebe za proizvodnju (za reprodukciju, proizvodnju mlijeka i porast tjelesne mase)

DNEVNE POTREBE ZA ODRŽAVANJE ORGANIZMA

Tjelesna masa, kg	Neto energija MJ	Svarljivi protein, g	Kalcijum, g	Fosfor g	NaCl g
500	30	290	30	23	25
550	33	310	33	25	28
600	35	330	36	27	30
650	37	350	39	29	33
700	39	370	42	31	35

Produktivne potrebe zavise od više činilaca (nivoa proizvodnje, tjelesne mase, faze laktacije).

Za svaki proizvedeni kg mlijeka potrebno je: 3 MJ energije, 60 g proteina, 2-3 g kalcijuma, 2 g fosfora i 2 g NaCl (so).

UKUPNE POTREBE ZA KRAVE OD 600 KG TJELESNE MASE PRI RAZLIČITOJ PROIZVODNJI MLIJEKA SA 4% MLIJ.MASTI

Proizvodnja mlijeka, kg	Neto energija MJ	Svarljivi protein, g	Kalcijum, g	Fosfor g	NaCl g
20	97	1530	96	61	70
25	112	1830	111	70	80
30	128	2130	126	78	90
35	143	2430	141	86	100
40	159	2730	156	95	110

Konзумiranje suve materije (SM) je važan kriterijum pri sastavljanju obroka, naročito za visokoproduktivne krave.

Količina konzumiranja SM zavisi od tjelesne mase, nivoa proizvodnje mlijeka, stadijuma laktacije, uslova spoljašnje sredine, režima ishrane, kondicije, tipa i kvaliteta sastojaka hrane. U zavisnosti od ovih parametara krava može konzumirati od 2-3,5 kg SM/100 kg TM.

Krave težine 600 kg, sa proizvodnjom od 20 kg mlijeka, konzumiraće 17 kg SM, sa 30 kg mlijeka oko 19 kg SM, dok krave sa proizvodnjom od 40 kg konzumiraju oko 24 kg SM dnevno.

Prilikom sastavljanja obroka, treba voditi računa i o sadržaju sirovih vlakana u obroku. Da bi se održao normalan sadržaj masti u mlijeku potrebno je oko 17% sirovih vlakana u SM obroka.

U obroku moraju biti zadovoljene potrebe u energiji, jer u suprotnom dolazi do gubitaka tjelesne mase i smanjenja prinosa mlijeka.

PRIMJERI OBROKA

Ovo nekoliko orijentacionih primjera. Za precizno normiranje obroka potrebno je znati kvalitet stočne hrane (svakog hraniva posebno), uzrast, reproduktivni stadijum i nivo proizvodnje svakog grla.

1. Livadsko sijeno (prosječnog kvaliteta) 5 kg
2. Sijeno lucerke 5 kg
3. Pivski trop (svjež) 15 kg
4. Koncentrat sa 14% proteina 8 kg

Ovo je primjer obroka za krave TM od oko 600 kg, čija je proizvodnja oko 30 kg mlijeka sa 4% MM.

Treba naglasiti da je obrok bez upotrebe silaže vrlo teško izbalansirati.

Navodimo primjer obroka za krave TM oko 600 kg, koje proizvode 20-30 kg mlijeka.

1. Sijeno 4-6 kg
2. Silaža cijele biljke kukuruza 20 kg
3. Koncentrat sa 18% proteina 9 kg

Da bi se smanjili troškovi ishrane u ljetnjem periodu koristi se zelena hrana. Imamo jedan primjer obroka za krave TM 500-600 kg koje daju 25 kg mlijeka.

1. Zelena lucerka 25 kg
2. Sudanska trava 30 kg
3. Koncentrat 5 kg

Najjeftiniji obrok se može obezbijediti sa pašnjaka uz prihranu koncentrovanom hranom. Količina koncentrata zavisi od količine mlijeka i kvaliteta pašnjaka.

VAŽNE PREPORUKE ZA ISHRANU KRAVA

Obezbijediti kravama puno svjetla, vode, kretanja i kvalitetne hrane.

Kravama u ranoj laktaciji i visokomliječnim grlima davati najkvalitetniju hranu.

Krave treba da imaju na raspolaganju hranu i svjetlo 20 časova u toku dana, a vodu 24 časa.

Nastojati davati kravama ista hraniva, bez naglih promjena jer stresno reaguju na promjenu hrane.

Hranu u jaslama što češće prevrtati, zbog podsticanja na češće konzumiranje.

Ako temperatura u objektu prelazi 24°C dolazi do smanjenja konzumiranja hrane. Za svaki stepen povećanja temperature konzumiranje SM se smanjuje za oko 2,8%. Zato bi trebalo veći dio obroka obavljati noću.

Kravama ne smeta niska temperatura i treba im obezbijediti dovoljno svježeg vazduha i zimi.

Kravama u fazi zasušenja davati istu hranu koju su konzumirale tokom laktacije. Zasušenim kravama u prvoj fazi zasušenja davati malu količinu koncentrata (1,5-2 kg/dan), a u drugoj fazi povećati na 3-4 kg/dan (voditi računa o edemu vimena).

Nakon telenje postepeno povećavati količinu konc. za oko 0,5-1kg/dan.

Na svaki kg očekivane proizvodnje mlijeka neophodno je da krave konzumiraju 0,5 kg SM. Manje od toga dovodi do gubitka u kondiciji i češće pojave metaboličkih poremećaja.

Ako se koncentrat daje posebno treba ga davati u više doza po 2-3kg.

Krave koje se muzu tri puta dnevno, jedu oko 5-6% više SM nego pri dvokratnoj muži. Treba obezbijediti čistu vodu 24 časa dnevno. Krave piju 4 l vode za 1 kg proizvedenog mlijeka. Davati 30 g soli obogaćene mikroelementima za uzdržne potrebe i po 20 g za svakih 10 kg mlijeka.

Kod zasušenih krava paziti na odnos Ca i P. Treba da bude 2:1, odnosno 80-100 g Ca i 45 g P. U cilju sprečavanja pojave ketoze ne dozvoliti gojenje zasušenih krava. Krava treba da bude u istoj kondiciji pri zasušenju i pri telenju.